

До

Членовете на научното жури,

Утвърдено със Заповед № 888, 10.04.2018г.,

на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Симеон Тасев относно дисертационния труд на Десимира Гришова Юрукова на тема „Придобиване на собственост по приращение“, представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в научно направление 3. б. „Право“ (Гражданско и семейно право)

I. Информация за докторанта

Десимира Гришова Юрукова е родена на 20. 09. 1988г. в град Благоевград. Завършила е специалност „Право“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“ през 2013г. Работила е като оперативен счетоводител и като юрисконсулт в „Борал“ ЕООД, град Благоевград.

От юли месец 2014 г. Десимира Гришова Юрукова е зачислена като редовен докторант по научната специалност „Гражданско и семейно право“ е катедра „Гражданскоправни науки“ към „Правно-историческия факултет“ към ЮЗУ „Неофит Рилски“. Със заповед е отчислена с право на защита.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява монографично изследване на „Придобиването на собственост по приращение“. Съчинението е в обем 222 страници, включващи съдържание, три отделно обособени глави и използваната литература. Използваната литература обхваща 82 заглавия, от които 72 са на български език, и 10 са чуждестранни заглавия – основно немски и английски език. Бележките под линия са 205.

В структурно отношение изследването се състои от увод, изложение включващо три глави. Те са обособени в параграфи, точки, подточки, заключение, съдържащо кратък

анализ, приноси на труда и предложения де леге ференда и използвана литература, което отговаря на изискванията на чл. 27 ППЗРАСРБ.

Авторефератът съдържа кратко изложение на дисертационния труд, съдържа основните научни и научно-приложими приноси по темата. Авторът има две публикации, които са свързани с темата на съчинението.

В труда се разглежда понятието „приращение“. Направен е анализ на етимологичния произход на думата и е дадена дефиниция за приращения. Изведени са следните дефиниции за приращението. В широк смисъл приращението може да се разглежда и като основание за получаване на ползи от собствена вещ. Те могат да се изразят като увеличение на стойността на вещта в резултат от изграждане на незавършен обект на строителство, на насаждения, които ще представляват и „прираст“. Осен това приращенията могат да представляват и доход срещу отстъпено ползване от трето лице като наемна цена, аренды или лизингови вноски.

В тесен смисъл приращението е разгледано като способ за придобиване на собственост върху новопостроени сгради, съоръжения и самостоятелни обекти. Субекти на приращението в тесен смисъл могат да бъдат собственикът на земята или титулярят на ограничено вещно право (носителя на право на строеж). Разгледани са два вида приращения – приращение върху недвижим имот и приращение върху добиви от вещта.

В първа глава е дадена обща характеристика на приращенията. Приращенията по чл. 92 и чл. 93 от ЗС представляват способ за придобиване на собственост. Придобиването на собственост по приращения съгласно чл. 92 и чл. 93 от ЗС произтича от закона – *ex lege*. От значение е и волята на собственика на земята във връзка с действието на приращенията има правно значение. Законът дава възможност по волята на собственика на земята да възникне право на собственост върху нея и за други лица. Съгласно чл. 92 от ЗС с термина „установено друго“ се разбира и възможност за друго лице да придобие право на собственост. Използваният в чл. 92 от ЗС термин изразява и съществуването на специфика на волята на собственика на земята.

В българското вещно право е дискуссионен въпроса относно вида на способа за придобиване на собственост по приращение – оригинален или деривативен. В изследването акцентът е насочен към деривативния способ без правоприемство. При приращението не е необходимо да е налице правоприемство, а производността на

придобиваното право се обуславя от притежанието на определено право у самия придобиващ.

Разгледан е и спорният въпрос в съдебната практика и доктрината относно уредбата на нормите на приращенията – а именно, дали приращенията представляват презумпции или диспозитивни правни норми. В изследването е застъпена тезата, че уредбата на приращенията е с диспозитивни правни норми.

Освен общата характеристика на приращенията в първа глава е направено и отграничение от близките институти до приращението. Приращенията са отграничени от присъединяването, от „поглъщането“ и от придобиването на принадлежности на обслужващи сгради и помещения.

В труда е направен исторически преглед на приращенията. За придобиването на собственост по приращение се намират сведения още от дълбока древност. Анализирани са правните сведения от древноавилонския, древноасирийския период, както и тези в Римското право. Архаичните правила относно приращението са исторически и сравнителноправни изследвани с отменени и действащи норми на българското законодателство, както и на законодателството на държави от т.нар. немски правен кръг като Германия, Австрия и Швейцария. Идеята е извеждане на основните изводи за същността на придобивния способ, неговото действие и видовете приращение.

Във втора глава е разгледано придобиването на собственост по приращение по чл. 92 от ЗС. В тази глава са изследвани възможните обекти, субекти на приращението, изведени са и основните изключения от правилото в полза на собственика. Разгледан е подробно фактическия състав на чл. 92 от ЗС. Фактическият състав на приращението по чл. 92 от ЗС включва два елемента, а именно: - завършване на грубия строеж на сградата, респективно съоръжения и мрежи и притежаването на собственост върху земята. Прикрепването трябва да има траен характер.

В работата е разгледан и начина на прикрепване– прикрепване по естествен начин и прикрепване по изкуствен начин. Отбелязано е в изследването, че не може да се говори за изкуствени или естествени приращения, защото според докторанта не може приращенията да се разделят на тези два вида, защото единствено начините на прикрепване на вещта към земята са различни, а по отношение на последиците и действието на приращението, настъпват еднакви правни последици, без значение вида на прикрепването (свързването).

Разгледани са и някои изключения от правилото в полза на собственика. Възможни изключения може да има при учредяване на право на строеж на отделни обекти от бъдеща сграда. След като бъде учредено право на строеж върху отделни обекти от сградата, те стават собственост за титуляра на ограниченото вещно право, а не за собственика на земята. Възникването на собственост вследствие от пристояване или надстояване, ще предизвика промяна в цялостта на сградата. Но ако е налице учредно право на строеж в полза на суперфицияря, той ще стане собственик на построеното или надстроеното по приращение. Изключения от правилото в полза на собственика се забелязват и при превишаване обема на учреденото право на строеж и при изтичане на срока на учреденото право на строеж. Във връзка с изтичането на срока са разгледани и срока за построяване по чл. 67 от ЗС и срока на правото по чл. 65 от ЗС.

В глава трета от дисертационния труд се акцентира върху придобиването на собственост по приращение върху добивите. Разгледана е възможността да се придобие право на собственост по приращение на добиви от една вещ. Според чл. 93 от ЗС добивът от една вещ може да бъде в различна форма и вид като плодове, прираст от добитък, наем и други. В чл. 93 от ЗС е обхванато придобиването на добиви от движими и от недвижими вещи. В съчинението е отбелязано, че придобиването на плодове има деривативен характер, защото винаги е свързано с правото на собственост върху вещта-майка. Придобиването на плодовете, т. е. възможността за отделянето им от вещта-майка представлява и средство за увеличаване на правото на собственост. В последната глава на дисертацията е разгледан фактическия състав на чл. 93 от ЗС. Направен е анализ на различните видове плодове и техните възможни субекти. Анализирани са действията на приращението върху добивите при съсобственост върху вещта. Разгледани са възможните хипотези за придобиване на собственост по приращение и по време на брак (съобразно различните имуществени режими). Акцентирано е и върху възможните изключения за придобиване на собственост по приращение върху добиви от несобственици. Такива лица са ползвателят, (ползвател по договор за аренда, наем, заем или концесия) и добросъвестният владелец.

III. Приносни моменти в дисертационния труд

1. Дисертационният труд „Придобиване на собственост по приращение“ представлява първо монографично изследване на актуална и същевременно класическа тема.

2. В изследването акцента се поддържа тезата, че придобиването на собственост по приращение е способ, при който не е налице правоприемство.

3. Направен е сравнителноправен анализ на приращението в други страни и главно по немската правна система. Подробно е разгледана и нормативната уредба на приращенията в българското законодателство.

4. Докторантът аргументирано е изложил всички научни гледища в дисертационния труд, което показва, че има необходимите научни знания и способности за самостоятелно изследване на важни теоретични и практични проблеми.

5. Приносен характер имат следните изводи: - а) приращението представлява деривативни придобивни способности (с. 15- 25); б) приращението са уредени с диспозитивни правни норми (с. 14-15); в) дадена е дефиниция за приращение (с. 25); г) отграничено е приращението от случая по чл. 93 ЗС (с. 30); д) направен е анализ на нормативната уредба на приращението по немската система (с. 86-104); е) изследвани са обектите и субектите на приращението (с. 106-117 и с. 133-150); ж) приносен характер има и анализът относно придобиване на добиви от вещта (с. 178-195); з) анализирани са и възможните изключения от правилото в полза на собственика, - както при приращенията върху недвижим имот, така и - приращението върху добиви; и) принос съставляват и конкретните предложения и „де леге ференда“ в заключението на труда (с. 215-221).

IV. Бележки и препоръки

1. Глава първа е много обширна, и развита в обем на 105 страници и може да бъде съкратена.

2. Съдебната практика е разгледана основно в глава втора и трета. След защитата на дисертационния труд работата би могла да бъде отпечатана като отделна монография, в която следва да бъде включена и новата съдебна практика по разгледаните проблеми.

3. В използваната литература следва да бъдат отделени публикациите на българските и чуждестранни автори.

V. Заключение

Направените бележки и препоръки не се отразяват в общата положителна оценка на труда. С оглед на това убедено считам, че са изпълнени всички изисквания на чл. 6, ал. 3 на ЗРАСРБ и чл. 27 от ППЗРАСРБ – представеният дисертационен труд съдържа научно и научно-приложими резултати, които представляват принос в гражданско-правната наука, поради което убедено предлага на научното жури да присъди на Десимира Гришова Юркова – образователна и научна степен „доктор“ по научната Гражданско и семейно право, професионално направление 3. 6. Право.

София, май, 2018г.

Рецензент:.....

/проф. д-р Симеон Тасев/